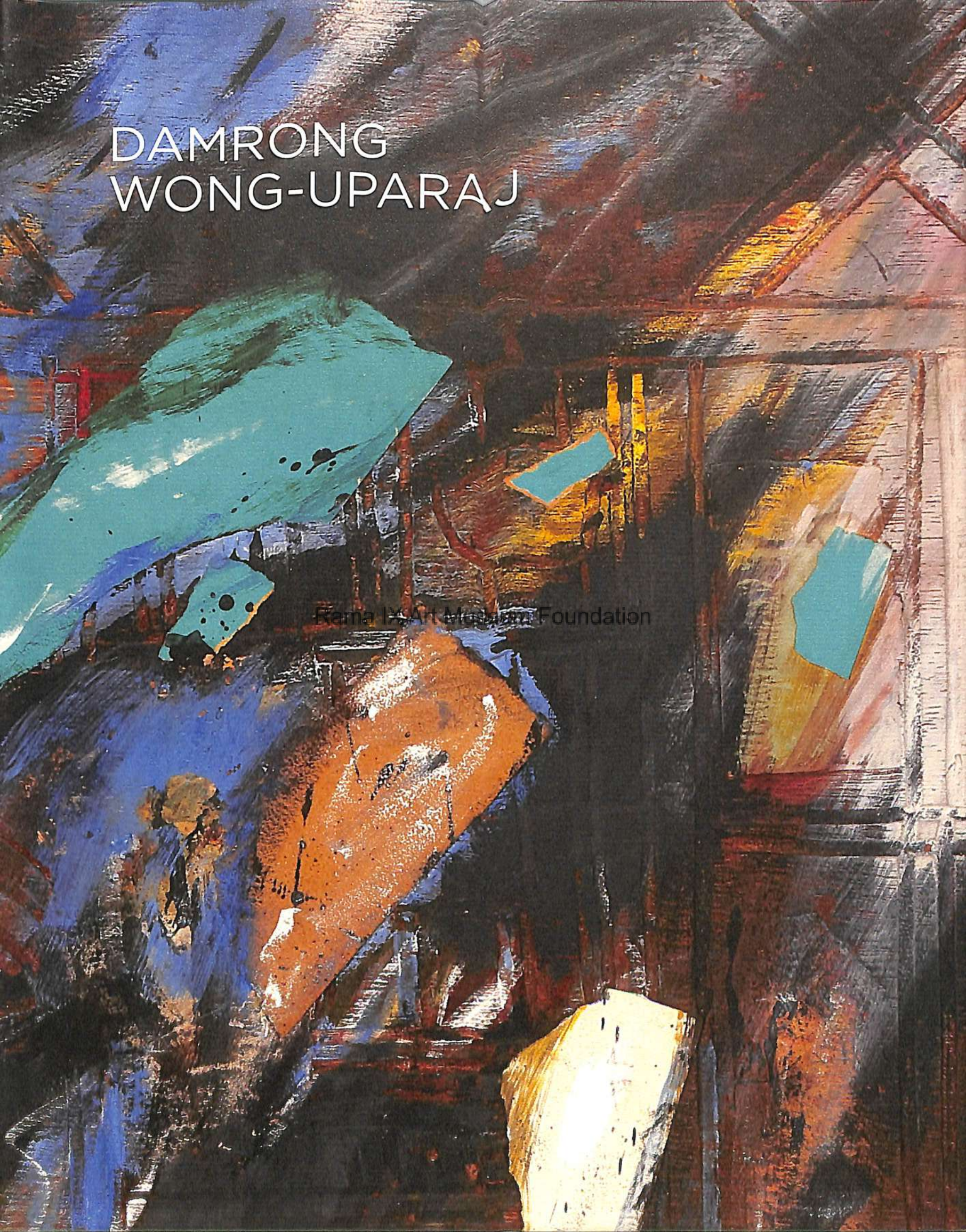
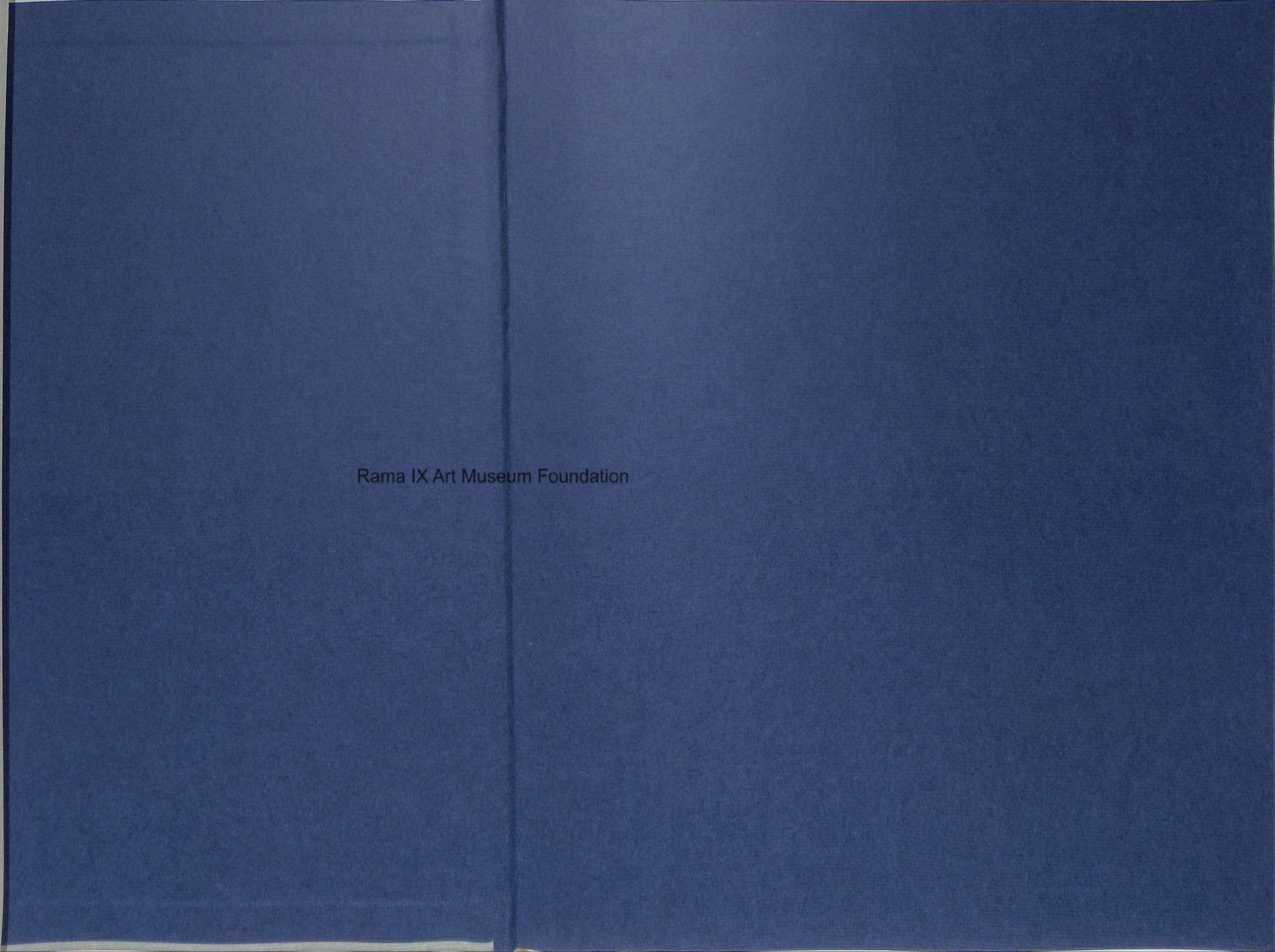

DAMRONG WONG-UPARAJ

Rama IX Art Museum Foundation

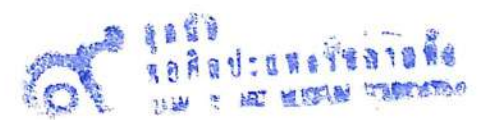
Rama IX Art Museum Foundation

Vela, 1965

Painting and collage on wood board,
91.3 x 55.2 cm.
Courtesy of MoNWIC

Rama IX Art Museum Foundation

DAMRONG
WONG-UPARAJ
A RETROSPECTIVE OF
VERSATILITY AND DISCIPLINE

นิทรรศการ
ดำรง วงศ์อุปราช: ทัศนศิลป์แห่งชีวิต
จัดโดย มอนวิคและหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
20 เมษายน - 15 สิงหาคม 2564
ชั้น 8 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ภัณฑารักษ์
ผศ. ดร. วิชญ์ มุกดาบณี
อดุลยา ฮอนทรกุล

ผู้ออกแบบกราฟิก
มานิตา ส่งเสริม
พรวิมล ยงใจยุทธ

จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วน จำกัด ภาพพิมพ์
พิมพ์เมื่อ มิถุนายน 2564

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ
ISBN 978-616-8038-15-4

Copyright ©2021 Bangkok Art and Culture Centre Foundation All rights reserved

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทย ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์
มูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ขอสงวนสิทธิ์ในการพิมพ์ซ้ำทุกส่วนของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าจะเป็นทางอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งพิมพ์ รวมถึง
การถ่ายสำเนา บันทึก หรือการเก็บข้อมูล ในรูปแบบต่างๆ โดยที่ไม่ได้รับการอนุญาตเป็นทางการจากมูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical,
including photocopy, recording or any information storage and retrieval system without the prior permission in writing from Bangkok Art
and Culture Centre Foundation.

หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร
939 ถนนพระราม 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
เวลาทำการ: 10.00 - 19.00 น. วันอังคาร - วันอาทิตย์ (หยุดวันจันทร์)

Bangkok Art and Culture Centre
939 Rama I Rd., Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330
Open Hours: Tuesday to Sunday (close Mondays) at 10.00 a.m. - 7.00 p.m.

Tel. 02 214 6630 - 8 Fax. 02 214 6639
Email: info@bacc.or.th
www.bacc.or.th

DAMRONG WONG-UPARAJ:
A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE
Organised by MoNWIC and Bangkok Art and Culture Centre
20th April - 15th August 2021
8th Floor, Bangkok Art and Culture Centre

CURATORS
Asst. Prof. Vichaya Mukdamanee, D.Phil.
Adulaya Hoontrakul

GRAPHIC DESIGNERS
Manita Songserm
Prawpim Yongchaiyudt

Published by Bangkok Art and Culture Centre Foundation
Printed by Parbpim Printing
Printed: June 2021

DAMRONG WONG-UPARAJ

A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE

ดำรง วงศ์อุปราช: ทัศนศิลป์แห่งชีวิต

National Artist in the Field of Visual Arts (Painting), 1999
ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (จิตรกรรม) พุทธศักราช 2542

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

สารบัญ
CONTENT

6	สารจากหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร MESSAGE FROM BACC
8	สารจากมอนวิค MESSAGE FROM MoNWIC
10	บทนำ INTRODUCTION
	สารจากภัณฑารักษ์ CURATOR STATEMENT
14	— คำรง วงศ์อุปราช: แสวงหาตัวตนด้วยจิตวิญญาณแห่งชนบท DAMRONG WONG-UPARAJ: SEEKING ONESELF IN THE SPIRIT OF THE COUNTRYSIDE ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ์ มุกดาmani Assistant Professor Vichaya Mukdamanee, D.Phil.
24	— คำรง วงศ์อุปราช: ทัศนศิลป์แห่งชีวิต DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE อดุลญา อุตระกุล Adulaya Hoontrakul
33	แสวงหาตัวตนท่ามกลางกระแสศิลปะไทยสมัยใหม่ PAINTING THAI MODERNISM
63	ตระหนักถึงความหลากหลาย DISCOVERING THE MULTIVERSE
89	ชีวิตแห่งสมดุล LIFE IN CONSENSUS
103	มุ้งม้นค้นหาจิตวิญญาณอันนิ่งสงบ IMAGERY OF SERENITY
129	รวบรวมบทความ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คำรง วงศ์อุปราช ASSISTANT PROFESSOR DAMRONG WONG-UPARAJ SELECTED WRITINGS
130	— ศิลปะเพื่อพัฒนาตนเองและการดำรงชีวิต ART FOR SELF-DEVELOPMENT AND LIVING
136	— งานซ่อมผลงานจิตรกรรม <i>หมู่บ้านชาวประมง</i> (จิตรกรรม พ.ศ. 2503 โดย คำรง วงศ์อุปราช) RESTORING THE PAINTING <i>FISHING VILLAGE</i> (1960 work by Damrong Wong-Uparaj)
144	— หอศิลป์ในประเทศไทย อดีต ปัจจุบันและอนาคต ART GALLERIES IN THAILAND, PAST, PRESENT, AND FUTURE
161	บนเส้นทางแห่งการแสวงหาความสงบในงานศิลปะ ของ คำรง วงศ์อุปราช DISCOVERING TRANQUILITY THROUGH THE WORKS OF DAMRONG WONG-UPARAJ รองศาสตราจารย์ ดร. ฤชณา หงษ์อุเทน Associate Professor Krissana Honguten, Ph.D.
167	สัญลักษณ์นิยมและรูปแบบนิยม มุมมองทางสุนทรียศาสตร์ ต่อผลงานของคำรง วงศ์อุปราช SYMBOLISM AND FORMALISM: AN AESTHETIC PERSPECTIVE ON DAMRONG WONG-UPARAJ'S PAINTINGS ผู้ช่วยศาสตราจารย์สรสรสิริ สันติธัญวงศ์ Assistant Professor Sansern Santitayawong
176	ประวัติศิลปิน ARTIST BIOGRAPHY
188	ประวัติภัณฑารักษ์ CURATOR BIOGRAPHIES
191	มอนวิค MoNWIC

สารจากหอศิลปวัฒนธรรม แห่งกรุงเทพมหานคร MESSAGE FROM BACC

หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (หอศิลปกรุงเทพฯ) มีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่จะนำเสนอนิทรรศการ *ดำรง วงศ์อุปราช: ทัศนศิลป์แห่งชีวิต (DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE)* นิทรรศการแสดงผลงานย้อนหลังของศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (จิตรกรรม) พุทธศักราช 2542 คนสำคัญของไทยที่ล่วงลับไปแล้ว ซึ่งเป็นนิทรรศการในชุดมาสเตอร์ซีรีส์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 โดยนิทรรศการครั้งนี้ได้รวบรวมผลงานสำคัญจำนวน 70 ชิ้น ควบคู่กับตัวอย่างบทความทางวิชาการ และวิดีโอสัมภาษณ์เพื่อนเรียน เพื่อนร่วมงาน ทายาท และนักสะสม ซึ่งแต่ละท่านมีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วงศ์อุปราช ในบทบาทและช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นพัฒนาการการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ การทำงานและความทุ่มเทตลอดระยะเวลา มากกว่า 40 ปี ในการขับเคลื่อนวงการศิลปะของประเทศไทยให้เจริญรุดหน้า ทั้งในฐานะศิลปิน อาจารย์ นักเขียน นักวิชาการด้านศิลปะ ภัณฑารักษ์ ผู้บริหารจัดการหอศิลป์ และนักอนุรักษ์ศิลปะ ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน “ทัศนศิลป์” สู่สาธารณชนในวงกว้าง

หอศิลปกรุงเทพฯ ใคร่ขอขอบคุณคุณณรงค์และคุณวสิษฐ อิงค์เนศ (MoNWIC) ผู้จัดร่วมที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในทุกๆ ด้านสำหรับนิทรรศการครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณประไพพรรณ วงศ์อุปราช คุณธเนช วงศ์อุปราช และรองศาสตราจารย์ ดร. กฤษณา หงษ์อุเทน สำหรับคำปรึกษาและความร่วมมือ ที่มอบให้กับทีมงานภัณฑารักษ์และฝ่ายนิทรรศการ ขอขอบคุณอาจารย์อำฤทธิ์ ชูสุวรรณ ที่ปรึกษาและกรรมการบริหาร ที่เป็นกำลังสำคัญในการยืมผลงานสำหรับนิทรรศการครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำหรับการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาตลอดนิทรรศการครั้งนี้ และที่จะขาดเสียมิได้ ขอขอบคุณมุมมอง การค้นคว้า และการสังเคราะห์ข้อมูลศิลปินจากภัณฑารักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกดามณี และคุณอศุญา สุนทรกุล ที่นำเสนอผลงานของศิลปินในทุกช่วงชีวิตจนทำให้เห็นพัฒนาการการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปินชั้นครูผู้นี้

สุดท้ายนี้ในฐานะผู้จัดจึงใคร่ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับสถาบันและองค์กรต่างๆ รวมไปถึงเจ้าของผลงานศิลปะทุกท่าน ที่ได้อนุเคราะห์ให้ยืมผลงานอันทรงคุณค่ามาจัดแสดงให้สาธารณชนได้รับชม และหวังว่าการจัดนิทรรศการในครั้งนี้ จะช่วยให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งเกี่ยวกับชีวิตและผลงานของศิลปินท่านนี้ และช่วยกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนและค้นคว้าต่อยอดในสิ่งที่ยังคงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ในการนำเสนอครั้งนี้ เพื่อเกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศิลปะของไทยต่อไป

ลัทธิญา คุณาวิชยานนท์
กรรมการบริหารและปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

It is with the greatest pleasure that the Bangkok Art and Culture Centre (BACC) presents the exhibition *DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE*, a solo retrospective from 1999 of a National Artist in the field of visual arts (painting), a person of importance to Thailand who has passed from this world. The exhibition is part of the Master Series which began in 2013, and it has brought together 70 important artworks along with sample scholarly articles and video interviews with classmates, colleagues, protégés, and collectors closely related to Assistant Professor Damrong Wong-Uparaj in different roles and periods. The exhibition is designed to reflect the development of his artistic creativity, illustrating work and devotion over a 40-year period during which the artist energised the flourishing of Thailand's art world not only as an artist himself, but also as a writer, art scholar, curator, gallery administrator, and conservator of art, imparting knowledge of the visual arts to the public at large.

The BACC desires to thank Narong and Waleeporn In-tanate (MoNWIC) as the co-organisers who gave their assistance in all facets of this exhibition. Thanks go to Prapaipan Wong-Uparaj, Tanadet Wong-Uparaj, and

Associate Professor Krisana Honguten, Ph.D. for consultation and cooperation with the curatorial team and the Exhibition Department. Thank you, Mr. Amrit Chusuwan, Advisor and Board Member, who has been an important key person in borrowing artworks for this exhibition. Thanks to the Faculty of Arts, Silpakorn University for supporting educational activities throughout this exhibition. Thanks for the perspective, research, and analysis of information on the artist from our curators: Assistant Professor Vichaya Mukdamanee, D.Phil. and Ms. Adulaya Hoontrakul, who presented the artist's works from each period of his life, showing the development of creativity in the work of this master.

Finally, as an organiser I would like to express the highest gratitude to all the institutions and organisations, as well as the owners of the artworks, who have supported us with loans of their valuable works to be shown for public view, and I hope this exhibition will help bring a broader and deeper understanding about the life and works of this artist as well as encourage knowledge exchange and further research into areas this exhibition may not have fully covered, so that new knowledge beneficial for the study of Thai art may arise in the future.

Luckana Kunavichayanont
Member of Executive Committee
and Acting Director, Bangkok Art and Culture Centre

สารจากมอนวิค MESSAGE FROM MoNWIC

ผมเริ่มสะสมงานศิลปะครั้งแรกในช่วงที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในประเทศไทยว่า “วิกฤติต้มยำกุ้ง” นับแต่นั้นเป็นต้นมา เป็นเวลากว่า 20 ปีที่ผมทยอยสะสมงานศิลปะมาเรื่อยๆ จนมีงานที่เก็บไว้มากกว่า 700 ชิ้น มีทั้งภาพเขียน งานประติมากรรมและภาพพิมพ์ งานส่วนใหญ่จะเก็บอยู่ในคลังที่สร้างขึ้นเพื่อการนี้โดยเฉพาะ บางส่วนนำไปประดับไว้ที่ออฟฟิศ และมีเพียงประมาณร้อยละ 30 ของจำนวนงานทั้งหมดที่ถูกเก็บอยู่ในแกลเลอรีส่วนตัวที่บ้าน

ผมจะชวนเพื่อนๆ เชิญผู้ที่รักงานศิลปะและพันธมิตรทางธุรกิจมาร่วมชื่นชมงานศิลปะที่บ้านเป็นการส่วนตัวอยู่บ่อยๆ แต่ก็ยังถือว่าอยู่ในวงจำกัด ครั้งนี้จะเป็นครั้งแรกที่ผมนำของสะสมส่วนตัวออกมาจัดแสดงให้บุคคลทั่วไปได้รับชม ผมเลือกที่จะแสดงเฉพาะผลงานศิลปะของ ดำรง วงศ์อุปราช เพียงท่านเดียว เพราะผมเชื่อว่าได้สะสมงานของท่านไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ อีกทั้งยังเป็นศิลปินที่ผมได้มีโอกาสรู้จักเป็นการส่วนตัว ได้เคยไปเยี่ยมเยียน พบปะสนทนา และได้เรียนรู้เรื่องศิลปะจากท่านเมื่อครั้งที่ท่านยังมีชีวิตอยู่

ท่านเป็นที่ปรึกษาให้ผมในช่วงแรกที่ผมเริ่มสะสมงานศิลปะ ผมชื่นชมผลงานของท่านอย่างแท้จริง จึงตัดสินใจที่จะจัดแสดงงานที่ท่านได้สร้างสรรค์ไว้ทุกยุคทุกสมัย ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งผมเห็นว่าเป็นสถานที่สำหรับการจัดนิทรรศการศิลปะที่ดีที่สุดในประเทศไทย

สำหรับงานชิ้นอื่นๆ ที่ผมสะสมไว้ แต่มิได้นำมาจัดแสดงในนิทรรศการนี้ นั้น ผมได้พัฒนาเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อเก็บข้อมูลงานสะสมทั้งหมด รวมถึงงานชิ้นใหม่ที่เพิ่งได้มาไว้ด้วย และตั้งใจว่าจะสร้างให้เป็นพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลสำหรับยุค 5G ที่กำลังจะมาถึงในไม่ช้าโดยปัจจุบันเว็บไซต์นี้มีชื่อว่า www.monwic.com คำว่า MoNWIC (มอนวิค) เป็นคำย่อมาจาก Museum of Narong Waleeporn Intanate Collection (พิพิธภัณฑ์ของสะสม ณรงค์ วลีพร อินทร์เนศ) ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถเข้าชม ค้นคว้าข้อมูลให้ข้อเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ดิจิทัลให้ทันสมัยและเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

ขอขอบคุณ ผศ. ดร. วิชญ มุกตามณี คุณอดุลญา ฮุนตระกูล อาจารย์สืบแสง แสงวชิระภิบาล และทีมงานหอศิลป์กรุงเทพฯ ทุกท่านด้วยใจจริง ที่ทุ่มเทแรงกายแรงใจทำให้แผนงานจัดนิทรรศการเชิดชูเกียรติแด่อาจารย์ดำรงผู้มีคุณูปการต่อวงการศิลปะไทยและระดับโลกตามที่เคยหารือกับคุณประไพพรรณ วงศ์อุปราช (ภรรยาอาจารย์ดำรง) มานานกว่า 10 ปี ให้กลายเป็นจริง

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณอย่างสุดซึ้งต่อแขกผู้มีเกียรติทุกท่านที่สละเวลาร่วมงานเปิดนิทรรศการ ดำรง วงศ์อุปราช: ทัศนศิลป์แห่งชีวิต ในครั้งนี้

ณรงค์ อินทร์เนศ

ผู้ก่อตั้ง พิพิธภัณฑ์ของสะสม ณรงค์ วลีพร อินทร์เนศ (มอนวิค)

I first started to collect art during the 1997 Asian financial crisis or as widely known locally in Thailand as “Tom Yum Kung” crisis. It has been over 20 years since then that I steadily grew my collection to more than 700 pieces; for instance, paintings, sculptures and prints. Most of the works are kept at my purpose built art warehouse, some are displayed at my offices and only about 30 percent are kept at my home in the gallery.

I often invite friends, art lovers and business partners for private viewings but this limits the audience to a certain extent. This will be the first time ever that I will bring a part of my personal collection out to display for the public to view. I chose only to show the works of one artist – Damrong Wong-Uparaj, as I believe the collection is quite complete. Aside from this, Damrong was also an artist whom I had the pleasure to know at a personal level. When he was still with us, I used to meet with him to discuss and learn about art.

In my early days of collecting, he was my mentor who shaped my early years of collection. I truly admire his work and so it was decided that I will show the works that he created from various eras at the Bangkok Art and Culture Centre (BACC), which I feel is one of the greatest spaces for art exhibitions in Thailand.

As for other works from my collection that are not shown in this exhibition, I have developed a website that houses all works from my collection as well as new works that I have acquired, with intentions for it to become a digital museum for the impending 5G generation. The website's name has therefore been changed to www.monwic.com which is an acronym for Museum of Narong Waleeporn Intanate Collection. This site is open for public access where the general public can research, give feedback and commentaries so that we can keep developing our digital museum to its best capabilities.

I would like to express my sincere appreciation to Asst. Prof. Vichaya Mukdamanee D.Phil., Ms. Adulaya Hoontrakul, Mr. Suebsang Sangwachirapiban, and the BACC team who tirelessly invested their efforts in organising this exhibition, which I have planned with Mrs. Prapaipan Wong-Uparaj, Damrong's wife over 10 years ago to honour Damrong's contribution to both Thai and the world's art scene.

Lastly, my deepest gratitude goes to all guests who took the time to attend the opening reception for *DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE* exhibition on this occasion.

Narong Intanate

Founder of Museum of Narong Waleeporn

Intanate Collection (MoNWIC)

บทนำ INTRODUCTION

นิทรรศการ *ดำรง วงศ์อุปราช: ทศศิลป์แห่งชีวิต (DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE)* นำเสนอตัวตนของ **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดำรง วงศ์อุปราช** (พ.ศ. 2479 - 2545) ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปีพุทธศักราช 2542 ผ่านแง่มุมของความสามารถอันรอบด้าน ซึ่งมีที่มาจากความกล้าคิดและกล้าทดลอง จนกระทั่งค้นพบแนวทางเฉพาะตัวควบคู่ไปกับความทุ่มเทตลอดระยะเวลามากกว่า 40 ปี เพื่อขับเคลื่อนวงการศิลปะของประเทศไทยให้เจริญรุดหน้า ทั้งในฐานะศิลปิน อาจารย์ นักเขียน นักวิชาการด้านศิลปะ ภัณฑารักษ์ ผู้บริหารจัดการหอศิลป์ และนักอนุรักษ์ศิลปะ เพื่อกำหนดองค์ความรู้ด้าน **“ทัศนศิลป์”** สู่สาธารณชนวงกว้าง โดยจัดแสดงผ่านผลงานจิตรกรรมจำนวน 70 ชิ้น ควบคู่กับตัวอย่างบทความทางวิชาการ และวิดีโอสัมภาษณ์เพื่อนเรียน เพื่อนร่วมงาน ญาติ และนักสะสม ซึ่งแต่ละท่านมีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับอาจารย์ดำรงในบทบาทและช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ทั้งหมดเปรียบเสมือนเศษเสี้ยวบันทึกการเดินทางของศิลปินไทยผู้ปรารถนาเรื่องราวรอบรู้ ตั้งแต่เป็นหนึ่งในลูกศิษย์รุ่นสุดท้ายของศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้เรียนรู้แนวคิดการผสมผสานภาษาศิลปะแบบสากลกับแรงบันดาลใจและเนื้อหาจากศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของไทย ผ่านการเคียงกรำด้วยประสบการณ์การศึกษาและการทำงานศิลปะทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และอีกหลายประเทศ กระทั่งกลั่นกรองและตกผลึกเป็นผลงานจิตรกรรมภายใต้บรรยากาศอันละมุนละไมสะท้อนจิตวิญญาณของศิลปินที่หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติ ดำรงอยู่ด้วยความเรียบง่าย (Simplicity) เยือกสงบ (Serenity) และเสน่ห์อันน่าหลงใหล (Charm)

แบ่งการจัดแสดงผลงานออกเป็น 4 ช่วงเวลาสำคัญ ได้แก่

1. แสวงหาดูตัวตนท่ามกลางกระแสศิลปะไทยสมัยใหม่ (พ.ศ. 2497 - 2505)

ยุคสมัยแห่งการเรียนรู้รูปแบบศิลปวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่ไหลบ่าจากต่างประเทศ ขณะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่โรงเรียนเพาะช่าง และมาเรียนต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร ไตร่ตรองถึงความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย สรรวจแรงบันดาลใจจากสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน โดยการสร้างสรรค์ใหม่ผ่านเรื่องราวชนบทไทยด้วยการผสมผสานรูปแบบของศิลปะตะวันตก ทดลองและพัฒนาจนกระทั่งค้นพบแนวทางเฉพาะตัว ผลงานชิ้นโดดเด่นในช่วงเวลานี้ เช่น ผลงาน *หมู่บ้านชาวประมง* (พ.ศ. 2503) *หมู่บ้านริมคลอง* (พ.ศ. 2504) และ *Traditional Houses on Stilts* (พ.ศ. 2505) เป็นต้น

2. ตระหนักถึงความหลากหลาย (พ.ศ. 2505 - 2518)

เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างและอิสรภาพของการแสดงออกทางศิลปะจากประสบการณ์ไปศึกษาต่อต่างประเทศ เดินทางกลับมาประเทศไทย เป็นศิลปิน อาจารย์สอนศิลปะ เขียนบทความวิชาการ ควบคู่กับการบริหารจัดการวงการศิลปะไทยในหลายๆ ด้าน ในช่วงเวลานี้มุ่งเน้นการประยุกต์แนวคิดและกระบวนการทำงานศิลปะนามธรรม ทดลองเพื่อค้นหารูปแบบเฉพาะตัว ทั้งลักษณะและแสดงออกด้วยฝีแปรงที่เคลื่อนไหวอย่างรุนแรงขับเคลื่อนด้วยความคิดและอารมณ์ความรู้สึกภายใน เช่น ผลงาน *Abstract* (พ.ศ. 2508) หรือ *Painting in Blue* (พ.ศ. 2508) และลักษณะนามธรรมสังเคราะห์ ออกแบบและจัดวางภาพด้วยรูปทรงและระนาบสีที่เรียบง่าย ผสมผสานเทคนิคการปะติดวัสดุ เทคนิคภาพพิมพ์ สอดแทรกกลิ่นอายวัฒนธรรมไทยด้วยสัญลักษณ์ตัวอักษรและลวดลายท้องถิ่น เช่น ผลงาน *Abstract Forms* (พ.ศ. 2510) จนกระทั่งพัฒนาไปสู่การวาดภาพชนบทและทุ่งนาด้วยการลดทอนรายละเอียด เหลือเพียงรูปทรงเรขาคณิตในบรรยากาศของสีเรียบง่าย ดังที่ปรากฏในผลงาน *ทุ่งนา นครปฐม* (พ.ศ. 2514) เป็นต้น

3. ชีวิตแห่งสมดุล (พ.ศ. 2519 - 2520)

จากเปลี่ยนสำคัญบนเส้นทางศิลปะของอาจารย์ดำรง เมื่อได้รับทุนไปทำวิจัยด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่ประเทศญี่ปุ่น ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ใช้เทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเฉพาะตัว ด้วยปากกาสีและสีน้ำ ผ่านเส้นสีที่ละเอียดให้สอดคล้องประสานกันด้วยสมาธิอันนิ่งสงบ ซึมซับปรัชญาเซนโตและเซน โดยเฉพาะการไตร่ตรองวิถีการดำรงอยู่ของมนุษย์และธรรมชาติ อาศัยความเรียบง่ายและสงบเพื่อสะสมสมาธิในใจ ทบทวนและทำความเข้าใจชีวิตตนเองด้วยหลักศิลปะ สมบัติ และปัญญา ผลงานชิ้นที่น่าสนใจ ยกตัวอย่างเช่น *วัดอิเซ* (พ.ศ. 2519) *ไกรสีแดง* (พ.ศ. 2519) และ *ฤดูใบไม้ร่วง-2* (พ.ศ. 2520)

4. มุ่งมั่นค้นหาจิตวิญญาณอันนิ่งสงบ (พ.ศ. 2520 - 2545)

เป็นการตกผลึกจากประสบการณ์อันหลากหลาย สู่การต่อยอดพัฒนาผลงานศิลปะและวิชาการเพื่อสะท้อนตัวตนที่แท้จริง ผลงานศิลปะถูกสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องเพื่อเรียนรู้จิตใจและเน้นย้ำถึงเจตจำนงอันมุ่งมั่นบนเส้นทางเฉพาะตัว ผลงานในยุคนี้เปรียบเสมือนภาพแทนอุปนิสัย วิถีชีวิต และจิตวิญญาณของอาจารย์ดำรงที่ค้นหาอย่างลึกซึ้งไปสู่ “ความสงบและสมถะ” ภาพบ้านไม้หลังเล็กในทิวทัศน์ชนบทอันกว้างใหญ่ปรากฏอยู่ในผลงานจิตรกรรมนับสิบนับร้อยชิ้น คล้ายกับการฝึกฝนจิตของศิลปินชั่วแล้วชั่วอีกเสมือนภาพแทนกาลเวลาที่หยุดนิ่งในใจ

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วของสังคมรอบๆ ตัว เป็นมุมสงบเล็กๆ สำหรับหลีกหนีจากโลกภายนอก ย้อนกลับเข้าสู่การเฝ้าสังเกต ตีแผ่อย่างซื่อๆ และเรียบง่ายกับแก่นแท้ภายในตัวตนและใจตนเอง ซึ่งในนิทรรศการครั้งนี้ได้คัดสรรผลงานที่โดดเด่นมาจัดแสดงหลายชิ้น เช่น *หมู่บ้าน 2* และ *หมู่บ้าน 3* (พ.ศ. 2536) *The Great Painting for Thailand* (พ.ศ. 2539 - 2541) และ *หมู่บ้านบนหุบเขา หมายเลข 1-2-3* (พ.ศ. 2537 - 2542) เป็นต้น

นิทรรศการครั้งนี้ตีความและอธิบาย 4 ช่วงเวลาดังกล่าวโดยคำนึงถึงรูปแบบการแสดงออกทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในผลงานประกอบกับแนวความคิดและเป้าหมายการสร้างสรรค์แต่ละช่วงเวลาของศิลปินได้รับแรงบันดาลใจและต่อยอดจากข้อเขียนของอาจารย์ดำรงที่จำแนกพัฒนาการของตัวเองเป็น 13 ยุคสมัยตามประสบการณ์ชีวิตและสถานที่พำนักด้วยความหวังให้นิทรรศการ *ดำรง วงศ์อุปราช: ทศศิลป์แห่งชีวิต (DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE)* สะท้อนหนึ่งแง่มุมของเส้นทางชีวิตศิลปินคนสำคัญผู้มีความสามารถรอบด้าน ในฐานะแบบอย่างแห่งความมุ่งมั่น กล้าหาญทดลองเพื่อแสวงหารูปแบบศิลปะและแนวความคิดเฉพาะตัวซึมซับความรู้จากภายนอกมาสู่การเรียนรู้ภายใน กระทั่งเมื่อตกผลึกและค้นพบตัวตน ก็ยังคงทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่องด้วยความเด็ดเดี่ยว คับคั่งอย่างลึกซึ้ง ไม่เคยหยุด เพื่อเข้าถึงแก่นความหมายอันแท้จริง ผลงานของอาจารย์ดำรงทั้งในรูปแบบผลงานศิลปะ ผลงานวิชาการ และอื่นๆ มากมาย คือคุณูปการอันยิ่งใหญ่ที่หลงเหลือไว้แก่วงการศิลปะร่วมสมัยของประเทศไทย สะท้อนจิตวิญญาณของศิลปินที่ต้องการเชื่อมโยง **“ทัศนศิลป์”** ไปสู่ทุกคน ไม่จำกัดเฉพาะวงการศิลปะ แต่เพื่อคนทุกเพศทุกวัย ทุกสาขาวิชา ด้วยความเชื่อเต็มเปี่ยมในอิสรภาพของศิลปะซึ่งเปิดกว้างไม่สิ้นสุด

The *DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE* exhibition presents an expansive visual and biographical examination into the works of Assistant Professor Damrong Wong-Uparaj (1936 – 2002), awarded 1999's National Artist title in the painting category and whose multidisciplinary abilities were self-nurtured by his own determination to learn and explore. His career spanned over 40 years, each of which was spent dedicated to the development and progress of Thai art. Aside from his main role as an artist, Damrong was also a teaching and lecturing professor, a writer, a curator, a director for art centres and an art conservator, all of which contributed to introducing "Visual Arts" to the general public in Thailand.

This exhibition features 70 paintings, academic essays and video interviews of the artist's classmates, colleagues, family and collectors, all of whom played important roles in Damrong's life throughout different periods. As one of the last cohorts of Professor Silpa Bhirasri's students, Damrong learned about the ways of fusing Euro-American art styles with Thai art influences and subject matters. He also honed his skills through being a student and working professionally in both local and international capacity, having spent time in the United Kingdom, the United States of America, and Japan among many other countries, resulting in a series of very fine paintings and prints that reflect on Damrong's own yearning for simplicity, serenity and local charm.

This exhibition is curated into four main periods:

1. PAINTING THAI MODERNISM (1954 – 1962)

This is a period of discovering modern art and culture, shouldering the Euro-Americas. Whilst a student at Poh-Chang Academy, then later at the Faculty of Painting and Sculpture (as known then) at Silpakorn University, the artist faced changing times and altering landscapes. He surveyed local craft and architecture, and re-imagined rural "Thainess" through Western-influenced visual creativity. Through various trials and progresses, Damrong found a unique expression and created masterpieces

such as his 1962 work entitled *Fishing Village and Traditional Houses on Stilts*.

2. DISCOVERING THE MULTIVERSE (1962 – 1975)

Damrong left Thailand to further his art studies, which exposed him to a different way of life and the freedom of art expression. When he returned, he worked full time as an artist, art teacher and academic writer, and managed many art related entities. During this period, the artist focused on developing concepts and skills toward abstract art. He concentrated on formulating his own style with strong expressive brush strokes, punctuating ideas and emotions, as seen in *Abstract* (1965) or *Painting in Blue* (1965). He also produced some synthetic abstract art whereby he designed and framed the painting with simple-coloured forms and collage, mixed with printing techniques. Damrong added some Thai cultural echo with local alphabets and Thai stylised symbols as seen in *Abstract Forms* (1967) and eventually shifted towards geometric minimalist paintings of familiar farmland and rural areas such as *Nakornpathom Rice Field* (1967).

3. LIVING IN CONSENSUS (1976 – 1977)

This short year is considered to be a pivotal turning point in Damrong's artistic journey. He was awarded a funded artist residency trip to Japan where he studied the relationship between local architecture and its surrounding environment. Techniques used were a combination that the artist developed himself: using pen and watercolour, drawing very fine detailed lines that echo the peaceful meditative state of Shinto and Zen philosophy, especially in the way humans and nature co-exist. These artworks stem from calmness and contentment, gathering concentration in the heart and life reflections through intellect and morality. Important artworks from this era are *Ise Dai Jingu-2* (1977), *Red Torii* (1976) and *Fall-2* (1977).

4. IMAGERY OF SERENITY (1977 – 2002)

This concluding era compounds together all of the artist's varied experiences over the years, forming a new base upon which this next period of creativity could truly

reflect the artist's central being. The act of consistently producing artwork allowed time for the artist to study one's own heart, which helped Damrong to find his own path. Artworks from this period are a representation of the artist's character, way of life and spirit. The image of the small house nestled within the vast rural landscape can be found on multiple paintings, irreverent to a meditative practice that the artist repeated over time. It is a visual representation of a moment that stood still amongst the changing and fast paced society. This small quiet corner created for escapism provides a space for observers who enjoy the slow digestion of information and the ultimate simplicity coming out of the self and the heart. This exhibition features outstanding pieces from this era such as *Mhoo Bann 2* and *Mhoo Bann 3* (1993), *The Great Painting for Thailand* (1996-1998) and *A House on the Mountain 1-2-3* (1994 – 1998).

These four important periods were summarised from thorough research conducted on the artist's artistic expressions and the aesthetics found in the works, coupled with knowledge of concepts and creative aims from different eras. A text written by Assistant Professor Damrong Wong-Uparaj in which he chronicled his own works into 13 periods based on life events and place of residence was used as the main reference to help configure the *DAMRONG WONG-UPARAJ: A RETROSPECTIVE OF VERSATILITY AND DISCIPLINE* exhibition.

One of the focuses for this show is to present an extraordinary life lived by an artist whose skill covered all grounds. He represents a unique kind of determination and ability to always try, in the name of art practice and critical thinking. Damrong sought out education and knowledge to study his own self. He created artwork constantly without wavering and finally reached the centre of truth, finding himself.

The artworks of Damrong, his academic works along with his many other works, represent a highly significant contribution to the field of Thai contemporary art. He wished for the general public to be exposed to "Visual

Arts" for it not to be something exclusive only to the art world, but instead opens for everyone of every age in every field to experience.

สารจากภัณฑารักษ์ CURATOR STATEMENT

ดำรง วงศ์อุปราช: แสงหา ตัวตนด้วยจิตวิญญาณ แห่งชนบท

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกดาภิรมย์

“ในปัจจุบันนี้ศิลปินหลายคนในโลกนี้กำลังแสวงหาแหล่งบันดาใจจากศิลปะพื้นบ้าน จากลวดลายในผ้าทอ เครื่องประดับ เครื่องใช้ไม้สอยที่มีศิลปลักษณะ เพื่อนำมาสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งไม่ใช่การเลียนแบบ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ ใคร่ขอยกตัวอย่างผลงานจิตรกรรมของผู้เขียนเอง [ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วงศ์อุปราช] ในสมัย พ.ศ. 2502 ถึงยุคปัจจุบัน ส่วนใหญ่แล้วได้นำเอาภาพมาจากวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น บ้านเรือน เครื่องใช้ไม้สอย การจัดโต๊ะ การจักสาน กุ้งนา คันนา กระบุง โอ่ง เรือ ต้นไม้ ต้นหญ้า เกวียน คุ คลอง ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร ก้อนหิน รั้วไม้ไผ่ ยุงข้าว ฯลฯ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่และเป็นเรื่องชนบทพื้นบ้านทั้งนั้น การสำรวจและการวิจัยในเรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้านของผู้เขียนนั้น เพื่อการนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะเป็นเรื่องแรก เป็นความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมพื้นบ้านกับศิลปะร่วมสมัย ปัจจุบันนี้การสร้างสรรคเช่นนี้เป็นเพียงแนวทางหนึ่งในแนวทางมากมายหลากหลายในโลกนี้ ไม่จำเป็นที่คนอื่นจะต้องทำตาม ผู้เขียนเพียงแต่ชี้ให้เห็นว่าในปัจจุบันนี้ยังมีแนวทางเช่นนี้อยู่”¹

การเรียนรู้และทดลองเพื่อแสวงหาตัวตนของศิลปินท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกศิลปะ คือเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดำรง วงศ์อุปราช ซึ่งดำเนินไปไม่เคยหยุดตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา 40 ปี เส้นทางแสวงหาตัวตนของอาจารย์ดำรงนั้นกว้างใหญ่และหลากหลาย สะท้อนความมุ่งมั่นและโลกทัศน์อันกว้างไกล เริ่มต้นจากการสังเกตสภาพแวดล้อมภายนอกรอบๆ ตัว ไปสู่การถ่ายทอดความรู้สึกและมุมมองจากภายในใจ จากการพยายามคิดค้นลักษณะการแสดงออกทางศิลปะที่เป็น “รูปแบบ” ไปสู่การมองลึกเพื่อค้นหา “นามธรรม” ซึ่งซุกซ่อนอยู่ภายใต้รูปแบบอันเป็นสากล จากการซึมซับและผสมผสานองค์ความรู้จากตะวันตก ไปสู่การค้นหาสัมพันธ์ภาพของจิตวิญญาณและธรรมชาติในแบบตะวันออก... อาจารย์ดำรงศรัทธาต่อการทำงานศิลปะอย่างแรงกล้า แม้กระทั่งเมื่อผลลัพธ์จากการเรียนรู้อันเข้มข้นส่งผลให้เกิดการตกผลึกทางความคิด และประสบการณ์การทดลองปฏิบัติอย่างจริงจังเองจึงออกดอกผลให้ประสบความสำเร็จทั้งในฐานะศิลปินและนักวิชาการด้านศิลปะ

อาจารย์ดำรงยังมุ่งมั่นทำงานศิลปะเพื่อพิสูจน์ให้เห็นถึงแก่นแท้ภายในตัวตนนั้นคือ “จิตวิญญาณแห่งชนบท” ที่เรียบง่าย สมถะ และทรงคุณค่าเหนือความเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญคือศิลปินใช้การทำงานศิลปะอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นหลักฐานเพื่อสะท้อนความเชื่ออย่างหนักแน่นในคำตอบของการเดินทางที่ยาวไกลว่าท้ายที่สุดแล้ว ปลายทางของการเป็นศิลปินนั้นไม่ใช่เพื่อการแสวงหาใดๆ หากคือการย้อนกลับเข้าสู่ “ความสงบ ตามจุดหมายที่เป็นปรัชญาและอุดมการณ์ชีวิตและศิลปะ”²

จุดเริ่มต้นของ “จิตวิญญาณแห่งชนบท” ซึ่งอาจารย์ดำรงใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการนำพาตนเองไปทำความเข้าใจ “ความสงบและสมถะ” มีที่มาจากสองปัจจัยสำคัญในช่วงชีวิตวัยเด็กและวัยหนุ่มเรียนของอาจารย์ดำรง ปัจจัยแรกคือสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตและการตระหนักถึงสภาวะความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย พื้นเพบ้านเกิดอาจารย์ดำรงอยู่ที่อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ประกอบกับการที่มีคุณพ่อเป็นสลา (ช่างทอผ้า) ทำให้มีโอกาสได้ใกล้ชิดผูกพันกับศิลปะและวัฒนธรรมประเพณีภาคเหนือตั้งแต่ยังเด็ก ต่อมาเมื่อย้ายมาสู่สภาพแวดล้อมใหม่ในเมืองหลวง เริ่มต้นศึกษาศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง เมื่อปี พ.ศ. 2497 แล้วไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศิลปากรเมื่อปี พ.ศ. 2500 ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมของชุมชนเมืองซึ่งอัดแน่นด้วยสิ่งก่อสร้างและโรงงานอุตสาหกรรม และกระแสความเจริญสมัยใหม่ที่ไหลบ่าอย่างรวดเร็วเข้าสู่ชีวิต ส่งผลกระทบให้อาจารย์ดำรงสนใจในการสังเกตความเปลี่ยนแปลงรอบตัวของสภาพแวดล้อมสมัยใหม่ ถ่ายทอดเป็นภาพบรรยากาศของทิวทัศน์เมืองหลวงที่จับใจอารมณ์นัยยะกระด้างของสิ่งก่อสร้างและโรงงานอุตสาหกรรมด้วยเทคนิคการตัดปิดป้ายสีหมึกและสีน้ำบนกระดาษอย่างฉาบฉวยอย่างเช่น ภาพ *โรงไฟฟ้าวัดเลียบ* (พ.ศ. 2499) และภาพ *โรงไฟฟ้า* (พ.ศ. 2500) ซึ่งอาจารย์ดำรงสร้างสรรค์ในช่วงเวลาคาบเกี่ยวที่เป็นนักเรียนโรงเรียนเพาะช่างและเป็นผู้ศึกษาปีที่ 1 ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยต่อมาคือการได้เรียนรู้เพิ่มเติมทั้งวิชาศิลปะไทยและศิลปะสากลกับครูบาอาจารย์ในสถาบันการศึกษาศิลปะสมัยใหม่

โดยเฉพาะ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้ที่อาจารย์ดำรงมีความผูกพันและยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ความรู้ใหม่จากสถาบันการศึกษาเหล่านี้ทำให้อาจารย์ดำรงได้เปิดโลกทัศน์สู่การเรียนรู้ภาษาและการแสดงออกทางศิลปะแบบสากล แต่ในขณะเดียวกันจะถูกย้ำเตือนเสมอว่าให้ก้าวไปไกลกว่าการลอกเลียนเพียงรูปแบบของฝรั่ง การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยศิลปากรมุ่งเน้นผลักดันลูกศิษย์ให้นำเสนอตัวตนด้วยการถ่ายทอดเรื่องราวและแนวความคิดจากวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเชื่อท้องถิ่น ดังที่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ได้เขียนอธิบายไว้ในหนังสือ *Contemporary Art in Thailand* ตอนหนึ่งความว่า

“A kind of universalism in artistic expression is determined by our modern civilization and has been adopted everywhere, but... this is not a plausible reason why art must have a monotonous character. If sincerely expressed, a work done by a Thai or by other Eastern artist must be different from one made by a European. The difference will correspond to the individuality of the race.”³

แนวความคิดเรื่องการแสวงหาตัวตนทางศิลปะด้วยการตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระแสใหม่-เก่า สมัยใหม่-ความเป็นไทย ถูกนำเสนอผ่านผลงานจิตรกรรมภาพทิวทัศน์ชนบทท้องถิ่นไทย หลากหลายเทคนิคที่อาจารย์ดำรงค้นคว้าทดลองตั้งแต่เรียนชั้นปีที่ 2 จนกระทั่งจบการศึกษา เช่น ภาพชุมชนเรือนแพ กลุ่มบ้านชาวนา-ชาวไร่ หมู่บ้านชาวประมงริมน้ำ นำเสนอวิถีชีวิตอันเรียบง่ายและสงบสุขของชาวบ้าน ตลอดจนจำวงของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและเครื่องมือทำการเกษตรซึ่งคนทั่วไปรู้จักคุ้นเคย ผลงานเหล่านี้สร้างสรรค์ด้วยรูปแบบเชิงผสมผสานความเป็นตะวันตกและตะวันออกไว้ด้วยกัน เช่น ใช้อุปกรณ์ประกอบภาพวาดที่เรียบแบบภาพฝาผนังในวัด รวมไปถึงวิธีการตัดเส้นและเทคนิคสีฝุ่นแบบจิตรกรรมไทยประเพณี ผสมผสานกับการซ้อนทับรูปทรงเพื่อสร้างมิติลึกตื้น ลดทอนรายละเอียดของภาพทิวทัศน์ให้หลงเหลือเป็นรูปทรงเหลี่ยมมุมเรขาคณิตในแบบศิลปะลัทธิคิวบิสม์ (Cubism) ตลอดจนการสอดแทรกสีประปรายและสีเส้น